

به بهانه ممنوعیت اشتغال زایی اتباع بیگانه در ایران

کارکردن اتباع بیگانه ممنوع



شده‌اند را اختیار کنند. محمد اصابتی، مدیرکل بازرسی کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با اشاره مواد ۱۸۱ و ۱۲۰ قانون کار در خصوص اشتغال نیروی کار اتباع بیگانه گفت: نیروی کار خارجی برای اشتغال در کشور باید مجوز رسمی داشته باشد.

وی افزود: این بخشنامه در راستای سیاست‌های دولت در خصوص صیانت از نیروی کار داخلی، حل معضل بیکاری و ساماندهی اتباع بیگانه صادر شده که در آن کارفرمایان ملزم به کارگیری نیروی کار ایرانی هستند، مگر در موارد خاص که کارگران از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه کارت موقت اخذ کنند.

چندی قبل کارگران صنعت کیف و کفش برای اعتراض به نحوه به کارگیری اتباع بیگانه در حوزه تولید و توزیع این صنایع اعتراضی را در منطقه مجتمع تجاری غدیر انجام دادند علاوه بر آن اتحادیه سراجان و کفاشان تهران درباره قبضه بازار کیف و کفش ارزان توسط اتباع بیگانه فعالیت‌هایی را از طریق مراجع قانونی انجام دادند که نتیجه منجر به پلمپ برخی از مغازه‌های محدوده بازار تهران شده است. هر چند که این نوع رفتارهای سلبی نمی‌تواند فضای کسب و کار صنعت چرم، کیف و کفش را از اتباع بیگانه خالی سازد.

بنابراین متولیان نهادهای صنفی باید به جای روش‌های چالشی، شرایط برای آموزش نیروی کار جوان ایرانی را فراهم کنند علاوه بر آن لازم است مدیران کارگاه‌ها به جای سودجویی و کاهش بهره‌وری در سطح کارگاه تغییری در شیوه تولید، آنالیز قیمت تمام شده کالا و شیوه‌های تولید ایجاد کنند.

اگر تا دیروز تولیدکنندگان ایرانی واردات بی‌نام و نشان کالاهای ارزان قیمت چینی و خارجی را بهانه کرده بودند حالا اشتغال زایی کارگران اتباع بیگانه را نشانه رفته‌اند در حالی که باید سبک تولید خود را بهینه کنند و از هزینه‌های غیر ضرور بپرهیزند تا بتوان رقابت با کالاهای کیفی خارجی پیدا کنند. برخی از تولیدکنندگان با این نوع مطالبات چگونه می‌توانند در فضای کسب و کار خارج از مرزهای ایران رقابت نفس‌گیری داشته باشند.

امیدواریم بخشنامه دولت امید و تدبیر نه صرفاً شعاری برای یک دوره کوتاه مدت برای اشتغال زایی، بلکه نقشه راهی برای رفع بیکاری کارگران ایرانی باشد.

اخیراً معاون اول رئیس جمهور در بخشنامه‌ای، ممنوعیت اشتغال اتباع بیگانه را ابلاغ کرد و به وزارت کار مأموریت داد تا اسامی دستگاه‌هایی را که در این باره همکاری نمی‌کنند، اعلام کند. اشتغال اتباع بیگانه در ایران در ۳ دهه گذشته به چالشی در بازار کار ایران تبدیل شده و دولت‌های قبلی اقدام مؤثری در ساماندهی این موضوع انجام نداده‌اند. هرچند که در طول این سال‌ها وزارت کار و کشور با دریافت مبالغی از اتباع بیگانه مجوز کار و اقامت را به آنان می‌دهد. البته این موضوع در سال‌های گذشته همزمان با افزایش تقاضای نیروی کار جوان برای اشتغال، مساله ساز شده و واکنش‌هایی برای لزوم ساماندهی این چالش مشاهده می‌شود.

تاکنون آمارهای متفاوتی از وضعیت اشتغال اتباع بیگانه در بازار کار ایران از ۱/۵ تا ۳ میلیون نفر ارائه شده است اما کارشناسان بر این باورند جنس نیازهای شغلی کارجویان فعلی با نوع مشاغلی که قریب به اتفاق اتباع بیگانه در ایران اشغال کرده‌اند، متفاوت است.

به بیان ساده‌تر، اتباع بیگانه حاضر در ایران که اغلب از کشور افغانستان و بدون مجوز کار و اقامت در ایران حضور دارند، بیشتر در مشاغل ساده و کارگری فعالیت دارند، با این حال فعالان صنعت کیف و کفش اعتقاد دارند که کارگران ساده کفافی و سراجی بعد از مدت‌ها کار در کارگاه‌های کیف و کفش خود تولیدکنندگان مجرب شده‌اند و این تهدیدی برای صنایع اشتغال‌زای ایران است هر چند که کارکردن اتباع بیگانه در محدوده پایتخت ممنوع است اما همیشه در کوچه پس کوچه‌های بازار تهران در زمینه باربری، دست‌فروشی، کارگری مشاغل مختلف از چشم بادامی‌های می‌توان یافت. فارغ از هرگونه داوری درباره کاهش تقاضای بازار کار در حوزه صنعت چرم، کفش و کیف باید گفت بخش زیادی از این اشتغال زایی اجتناب‌ناپذیر است چرا که جوانان ایرانی با تغییر رویه اشتغال زایی و سبک زندگی تنبل بار آمده‌اند و کمتر به مشاغل سخت در صنعت روی می‌آورند در حالی در طول این مدت نمی‌توان بدون داشتن کارگر ساده و نیمه ماهر کارگاه‌های کفافی و سراجی را به امان خدراها کرد.

نگاره کارشناسان اشتغال و اموراجتماعی در ایران حاکی از این واقعیت عینی است که اتباع بیگانه شاغل در ایران شرایط دشواری برای اشتغال زایی ندارند و دستمزد پایین تری طلب می‌کنند، روحیه بهره‌وری بالایی دارند، نیازی به بیمه تأمین اجتماعی ندارند و قدرت مطالبه حق و حقوق را از کارفرمایان ندارند؛ شاید همین ادله‌شون باعث شده که کارفرمایان و سودجویان کارگاه‌های کیف و کفش به جذب آنان ترغیب شوند.

به گفته حسن طائی معاون توسعه اشتغال وزارت کار، کارگران کره‌ای و افغانی کار دوست‌ترین کارگران جهان هستند لذا کارگران افغان فاقد پروانه اشتغال تنها به دلیل ارزانی دستمزد در ایران استخدام نمی‌شوند.

معاون توسعه اشتغال وزارت کار افزود: شناسایی تعداد نیروی کار خارجی مورد نیاز و فاقد جایگزین در کشور و به کارگیری آن‌ها صرفاً یکی از برنامه‌های وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در زمینه جلوگیری از ورود اتباع خارجی به مشاغل مختلف کشور است.

براساس آمارهای رسمی وزارت کار هم اکنون حدود ۲ میلیون نفر از اتباع کشور افغانستان به طور قانونی ۱۰ درصد بازار کار ایران را در اختیار دارند اما آن‌چه که امروز اشتغال کارگران خارجی را به معضلی در بازار کار ایران تبدیل کرده، مسئله اشتغال اتباع خارجی فاقد پروانه کار مربوط است.

مطابق مصوبه شورای عالی امنیت ملی اتباع بیگانه تنها در محدوده‌های جغرافیایی خاص می‌توانند مشاغلی را که از قبل توسط وزارت کار نیازسنجی